

Det Dyreetiske Råd

Udtalelse om halekupering af hunde

Det Dyreetiske Råd

Udtalelse om halekupering af hunde

Justitsministeriet
Civilkontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

April 2000

Udtalelse om halekupering af hunde

© 2000 Det Dyreetiske Råd

København

Grafisk tilrettelægning: Karsten Borup

Sat med Minion og Rotis

og trykt hos Notex – Tryk & Design a-s, København

1. udgave, 1. oplag

Printed in Denmark 2000

Det Dyreetiske Råd

Det Dyreetiske Råd er nedsat i henhold til Dyreværnsloven, som trådte i kraft 1. september 1991. Rådet erstattede Det Ethiske Råd vedrørende Husdyr, som havde fungeret siden 1986.

Rådet består p.t. af flg. 11 medlemmer:

Forskningsprofessor Peter Sandøe (formand)

Lektor Pia Haubro Andersen

Informationschef Gudrun Andreassen

Agronom Charlotte Lønborg Frantzen

Vicedirektør Bengt Holst

Gårdejer Karsten Vig Jensen

Bankfuldmægtig Bent Olufsen

Dyrlæge Anne Sørensen

Journalist Poul Thomsen

Kontorchef Anne Tønnes

Forretningsfører Marianne Wiberg

Det Dyreetiske Råd har til opgave ud fra en etisk vurdering at følge udviklingen inden for dyreværn. Rådet kan afgive udtalelse om spørgsmål inden for dyreværn og skal på Justitsministerens begæring afgive udtalelse om særlige spørgsmål vedrørende lovgivningen om dyreværn (jf. Dyreværnsloven, § 25).

Der er kommet følgende udtalelser fra Det Dyreetiske Råd:

- Udtalelse om dyreforsøg (september 1992)
- Udtalelse vedrørende svineproduktion (oktober 1993)
- Udtalelse om buejagt (september 1993)
- Udtalelse vedrørende hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangeskab på dyreværnsmæssigt forsvarlig måde (juni 1994)
- Udtalelse vedrørende slagtefjerkræ (februar 1995)
- Udtalelse om økologisk husdyrproduktion (november 1995)
- Udtalelse om bioteknologi i forbindelse med dyr (juni 1996)
- Udtalelse om skadedyrsbekæmpelse (maj 1997)
- Udtalelse om rituelle slagtninger (april 1997)

- Anvendelse af "Ovum-Pick-Up"-teknik til opsamling af oocytter fra tamkvæg (marts 1998)
- Udtalelse om hold af heste (marts 1998)
- Udtalelse vedrørende afregistrering af visse lægemidler til heste (november 1998)
- Udtalelse om avl af dyreracer, hvor fødselsvanskeligheder vil forekomme hyppigt (december 1998)
- Udtalelse om avl af hunde og katte (april 1999)
- Udtalelse om etiske grænser for medicinsk og kirurgisk behandling af familiedyr (september 1999)

Alle henvendelser til Det Dyreetiske Råd bedes rettet til Rådets sekretariat:

Det Dyreetiske Råd

Justitsministeriet

Civilkontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Att. Helle Frøshøj

Tlf. 33 92 27 80

Indhold

1. Baggrund
5

2. Lovgivning
5

3. Beskrivelse af forholdene
6

4. Ethiske problemstillinger
8

5. anbefalinger
11

6. Sammenfatning
11

7. Bilag
12

Udtalelse om halekupering af hunde

1. Baggrund

I et brev af 3. februar 1999 har Justitsministeriet anmodet Det Dyreetiske Råd om en udtalelse om halekupering af hunde, herunder navnlig halekupering af Field Trial Spaniels. Siden 1991 har det været forbudt i Danmark at halekupere hunde, uden at der foreligger en konkret veterinær begrundelse. Dog må visse hunderacer, der bruges til jagt, stadig halekuperes. Justitsministeriet har siden 1991 løbende modtaget henvendelser fra privatpersoner og interesseorganisationer om mulighederne for at ændre reglerne – både med ønske om at halekupering helt forbydes og med forslag om, at antallet af hunderacer, hvor halekupering tillades, udvides. I efteråret 1998 har Justitsministeriet modtaget en række henvendelser specifikt vedrørende halekupering af Field Trial Spaniels. På den baggrund har Justitsministeriet bedt Det Dyreetiske Råd om en udtalelse.

2. Lovgivning

Danmark har tiltrådt den Europæiske konvention af 13. november 1987 om beskyttelse af kæledyr. I kap. 2, artikel 10, vedrørende operative indgreb, er det bestemt, at operative indgreb, der har til formål at ændre et kæledyrs udseende eller har andre ikke-helbredende formål, skal forbydes, herunder navnlig kupering af haler. Der kan kun gives tilladelse til undtagelser fra forbudet mod halekupering, såfremt en dyrlæge skønner, at indgrebet er nødvendigt enten af veterinær-medicinske grunde eller ud fra hensynet til et bestemt dyr. I en rapport med uddybende bemærkninger til konventionen anføres det,

at hensigten med artiklen er at forbyde halekuperinger, der primært udføres af æstetiske grunde eller af hensyn til ejerens og/eller opdrætterens bekvemmelighed.

Danmark har imidlertid taget forbehold med hensyn til konventionens forbud mod halekupering. Før vedtagelsen af den nuværende dyreværnslov i 1991 (lov nr. 386 af 6. juni 1991 med senere ændringer) var det således tilladt i Danmark at halekupere hunde uanset formålet. Med den nuværende dyreværnslov blev der imidlertid indført et forbud mod "kosmetisk" halekupering, idet der efter dyreværnslovens § 14, stk. 2, ikke må foretages operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre et dyrs udseende. I dyreværnslovens § 14, stk. 3, er der hjemmel til at fastsætte nærmere regler om halekupering af visse hunderacer, der anvendes til jagt. Med denne bestemmelse tager man højde for, at halekupering af visse hunderacer kan være nødvendig pga. risiko for haleskader. Med hjemmel heri er der i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 627 af 29. august 1991 om halekupering af visse hunderacer givet tilladelse til at foretage halekupering med det formål at ændre hundens udseende på hvalpe efter stambogsførte forældredyr af følgende racer:

1. Ruhåret hønsehund
2. Korthåret hønsehund
3. Weimaraner
4. Vizla
5. Breton

Halekupering skal foretages af en dyrlæge, inden hunden bliver mere end 4 dage gammel. I bekendtgørelsen stilles der intet krav om anvendelse af bedøvelse ved indgrebet. Efter en ændring af dyreværnsloven (lov nr. 387 af 22. maj 1996) er det forbudt at udstille halekuperede hunde, medmindre de

er kuperet i overensstemmelse med dyreværnslovens § 14, stk. 3. Det vil sige, at kun halekuperede hunde af racerne på dispensationslisten, kan udstilles. Halekuperede hunde af andre racer kan således ikke udstilles, selv om halen er kuperet af veterinære årsager.

I Europarådets resolution af 10. marts 1995 om operative indgreb på kæledyr opfordres der til at ophøre med at foretage halekupering, og det anbefales som minimum at ændre racestandarderne, så de dækker både kuperede og intakte haler, og hvor de intakte haler bør favoriseres. I Resolutionen henvises til, at et totalt forbud mod halekupering i Norge (siden 1987) og Sverige (siden 1988) ikke har givet anledning til alvorlige problemer for hundene. Resolutionen indeholder desuden en liste over hunderacer, som Europarådet anser det for unødvendigt at halekupere. På denne ikke-udtømmende liste ses bl.a. "German pointer" (svarer til korthåret hønsehund), Weimaraner, Vizla og Field Trial Spaniel.

3. Beskrivelse af forholdene

Dyreværnsrådet iværksatte i 1992-1994 en undersøgelse for at afdække omfanget af haleskader. På baggrund af undersøgelsen anbefalede Dyreværnsrådet i 1996 et totalt forbud mod forebyggende halekupering af hunde. Justitsministeriet sendte derefter Dyreværnsrådets udtalelse og den bagvedliggende undersøgelse til høring, hvilket resulterede i meget varierende høringssvar fra både tilhængere og modstandere af halekupering. Tilhængere af halekupering siger, at manglende mulighed for halekupering vil være uforeneligt med hundenes tarv, idet hundene med stor sandsynlighed vil få skader på halerne, når de bruges til jagt. Tilhængerne mener derfor, at det er uforsvarligt at anvende hundene, hvis ikke de er halekuperede. Men hvis man undlader at bruge hundene til jagt, hævdes det, at jægerne i praksis kan få problemer med at overholde jagtlovens krav om, at der til bestemte former for jagt skal medbringes en egnet apporterende

hund (lovbekendtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997 om jagt og vildforvaltning, § 24). Modstanderne mener, at problemerne med haleskader er minimale, og at de problemer, der er, ikke bør løses ved halekupering. Justitsministeriet har kontaktet Norge, Sverige og Finland, der alle har totalt forbud mod halekupering. Ingen af de tre landes myndigheder angiver at have væsentlige problemer med haleskader.

Da bekendtgørelsen om halekupering af visse hunderacer og listen over hunderacer, der gives dispensation fra forbudet mod halekupering, blev udarbejdet i 1991, blev Field Trial Spaniels ikke anvendt i større udstrækning i Danmark. Racen er efterfølgende blevet meget populær, fordi den anses for at være særdeles effektiv til at jage vildt op, ikke mindst hvis området er tæt bevokset. Andre typer af hunde anvendes også til at jage vildt op, men anses ikke for at være lige så effektive i tæt bevoksede områder. De mange henvendelser til Justitsministeriet vedrørende Field Trial Spaniels begrundes bl.a. med, at når denne race på lige fod med nogle af de racer, der er på dispensationslisten, bruges til at jage vildt op, har den på samme måde en øget risiko for haleskader, som kan reduceres ved at halekupere hundene. Overvejelserne omkring halekupering af fx Field Trial Spaniels bør derfor ses i sammenhæng med halekupering af de andre jagthunderacer, der har dispensation fra halekuperingsforbudet. Som retstilstanden er i dag, er det tilladt at halekupere nogle hunderacer, men ikke andre tilsyneladende sammenlignelige racer.

Problemets omfang

Både herhjemme og i udlandet har der været initiativer til afdækning af omfanget af problemerne med haleskader. Imidlertid var materialet i Dyreværnsrådets undersøgelse ikke tilstrækkeligt til at sikre en konklusion, og undersøgelserne i bl.a. Sverige har været udsat for tilsvarende kritik. Det er derfor tvivlsomt, hvilke generelle konklusioner der kan drages fra disse undersøgelser vedrørende hyppig-

hed og graden af haleskader hos forskellige racer. Der findes mange beretninger om haleskader på jagthunde i forbindelse med udøvelse af jagt, men så vidt Rådet er orienteret, foreligger der ikke vel-dokumenteret videnskabeligt materiale, der entydigt fastslår, at jagthunde af de halekuperede racer – dersom de ikke blev kuperet – skulle have større problemer med haleskader end andre hunde. Alle hunde med haler har risiko for haleskader, og skader kan opstå af andre årsager end pga. hundens brug til jagt. Der vil således altid være en vis forekomst af haleskader hos en race uanset brugen af racen. Rådet har forhørt sig hos praktiserende dyrlæger om deres erfaringer med haleskader. Dyrlægerne fornemmer ikke, at jagthunde har flere haleskader end andre hunde. Dette er dog ikke nødvendigvis et udtryk for, at der ikke er flere skader hos jagthundene, idet skaderne kan være blevet behandlet af ejeren.

Med hensyn til hunde af racen Field Trial Spaniels har Rådets medlemmer fået demonstreret brugen af denne race i forbindelse med jagt i tæt bevoksning. Rådet kunne konstatere, at flertallet af de medbragte hunde ved denne form for jagt havde et reelt problem med haleskader. Problemet kan tilsyn-

Foto: Pia Hanbro Andersen

I forbindelse med brug af hunde til jagt kan hundenes haler blive beskadiget.

neladende løses ved at halekuperer hundene, idet kun de hunde, der ikke var halekuperede, viste tegn på skader. Det er imidlertid ikke muligt, hverken på baggrund af denne demonstration eller de førnævnte undersøgelser, at konkludere, at generel halekupering af en race rent faktisk forebygger forekomsten af haleskader i racen som helhed (forudsat at der er noget af halen tilbage). Det er desuden usikkert, hvor mange af de jagthunde, som i dag halekuperes, der bruges til jagt under forhold, hvor der er en væsentligt øget risiko for haleskader. Endelig er det uklart, hvor stor en del af halen, det reelt er nødvendigt at fjerne for i givet fald at forebygge haleskader. Andelen varierer – efter de oplysninger Rådet har modtaget – fra “ca. halvdelen” til “ca. en tredjedel” til “blot den yderste spids” blandt de racer, der i dag må kuperes og Field Trial Spaniels.

Risikofaktorer

Risikoen for haleskader er tilsyneladende især relateret til halens udseende, og måden hunden bruges på. Hvis halen er lang, tynd og sparsomt behåret, er den særlig udsat for skader. Hvis hunden bruges til at jage vildt op fra krat og buskads, er halen ligeledes særlig udsat pga. den tætte vegetation. I Sverige, Norge og Finland ses ifølge myndighederne som nævnt tilsyneladende ikke væsentlige problemer med haleskader.

Smertesmerter og bivirkninger ved halekupering

Den fremherskende holdning har tidligere været, at hvalpe ikke kan føle smerte ved halekupering, fordi nervesystemet endnu ikke er fuldt udviklet. De anatomiske strukturer, der er nødvendige for smerteopfattelse, fx smertereceptorer i halen, er imidlertid tilstede ved fødslen, og der er derfor ikke belæg for denne antagelse. Dette støttes af en videnskabelig undersøgelse, der demonstrerer, at hvalpe viser tegn på smerter ved halekupering. Undersøgelsen tyder

dog på, at smerteoplevelsen er forholdsvis kortvarig.

Der har været udtrykt bekymring om, hvorvidt halekupering kan medføre såkaldte "fantomsmerter". Disse smerter, der opstår efter amputationer, hvor der dannes såkaldte neuromer på amputationsstedet, kendes fra både mennesker og dyr. I en videnskabelig undersøgelse af halekuperede hunde blev der observeret tegn på fantomsmerter hos hundene, og på amputationsstedet fandtes neuromer svarende til dem, der ses efter næbtrimning af kyllinger. Det er uvist, om dyrets alder ved halekupering spiller en rolle for udviklingen af neuromer. Det er ligeledes usikkert, om nogle racer er særligt disponerede for dannelse af neuromer.

Nogle forskere påpeger, at der kan være en sammenhæng mellem halekupering og problemer med defækation og urinering. Desuden er der, som ved alle operative indgreb, risiko for fx infektioner og forkerte sammenvoksninger. Ifølge de dyrlæger, Rådet har været i kontakt med, anses denne risiko ikke for at være større ved en korrekt udført haleamputation på den voksne hund end ved halekupering på den nyfødte hvalp. Hvis hunden halekuperes som voksen, efter at haleskader er opstået, kan det dog være nødvendigt at fjerne et større stykke af halen, end der ellers ville være blevet kuperet, for at sikre en ordentlig heling af amputationsstedet.

Adfærd

Det argument har været fremført, at halekupering begrænser dyrets muligheder for at udføre normal adfærd. Halen har to primære funktioner. For det første hjælper den hunden til at holde balancen ved løb og drejninger. Hunde er dog gode til at tilpasse sig forholdene, så balanceevnen synes ikke umiddelbart påvirket af, at en hund er halekuperet. For det andet bruges halen som kommunikationsmiddel. Det er, så vidt Rådet er orienteret, ikke undersøgt, i hvor høj grad hundens sociale adfærd med andre hunde påvirkes af, at den er frataget halen som signalredskab, men adfærdsforskere mener, at det

ikke er usandsynligt, at halekuperede hunde har problemer med at kommunikere – især på afstand. Dette argument er imidlertid ikke altid relevant i diskussionen om halekuperinger. Nogle racer får nemlig kun fjernet den yderste del af halen, og dette har næppe nogen væsentlig indflydelse på hundens balanceevne eller sociale adfærd.

4. Etiske problemstillinger

Kuperingen af hundehaler er en gammel tradition. Nogle racer er blevet halekuperet, fordi man mente, at det gav hunden et mere harmonisk udseende. Dette er i dag forbudt. Andre racer er blevet halekuperet af praktiske årsager, fx med den begrundelse, at det forebygger haleskader.

Halekupering af andre dyrearter forekommer over hele verden i landbruget, hvor det fx er almindeligt at halekupere pattegrise for at undgå senere problemer med halebidning. Halekupering er således accepteret i andre sammenhænge, når formålet er at forhindre dyreværnsproblemer i at opstå. Tidligere udførte man operative indgreb som fx kupering af grisehaler rutinemæssigt, men det er i dag forbudt i EU. Forebyggende halekupering skal således begrundes med konkrete problemer i den pågældende besætning. I relation til landbruget har man således diskuteret, om det er acceptabelt at udføre operative indgreb på dyrene, for at de skal passe til systemerne, eller om man snarere skal tilpasse brugen/systemerne til dyrene. I Norden er det i dag en klar målsætning for erhvervet at lave staldsystemer, hvor halekupering af grisene kan undgås, selv om problemerne stadig langt fra er løst.

Tilsvarende kan man diskutere, om det er acceptabelt at kupere en hale, for at en hund skal kunne bruges under bestemte forhold, eller om det er brugen, der bør tilpasses til hunden. Generelt kan det anses for etisk betænkeligt, at man har fremavlet dyr, der må skæres i, for at de kan leve op til den brug, mennesket ønsker. Man kunne i stedet forsøge at fremavle dyr, der passer bedre til den ønskede brug.

Halekupering af jagthunde foretages som en forebyggende foranstaltning for at undgå skader på halen i forbindelse med jagt. Set ud fra den enkelte hunds synspunkt kan der argumenteres for, at det er bedre at kupere halen på den nyfødte hvalp, end at hunden skal have amputeret en del af halen som voksen pga. skader. Såfremt alvorlige haleskader udgør et massivt dyreværnsproblem for en race, kan man således forsvare halekupering af samme grund, som halekupering kan accepteres i svineproduktionen.

Foto: Pia Harbro Andersen

Der kan også opstå andre skader på hunde i forbindelse med jagt, fx skader på tungen.

Der er imidlertid en række problemer med denne argumentation. Det er uklart, hvor mange af hundene i en given race, der rent faktisk bruges til jagt, om end det efter Rådets oplysninger drejer sig om langt størstedelen blandt de racer, der allerede er på dispensationslisten og Field Trial Spaniels. Det er også uklart, hvor mange ikke-kuperede hunde, der reelt får (eller ville have fået) problemer af en sådan størrelse og karakter, at halen senere må amputeres. Samtidig er det tvivlsomt, om det er mere belastende for hunden at få foretaget amputationen som voksen end som hvalp. Herudover kan man disku-

tere, om det er nødvendigt at bruge disse hunde til denne form for jagt, og om der findes andre hund racer, der ville være bedre egnede til den tætte bevoksning, selv om de måske er knap så effektive til at jage vildtet op som Field Trial Spaniels. Det bør her erindres, at der er tale om en fritidsforøjelse og ikke vitale interesser. I den forbindelse er det værd at bemærke, at også andre – og kraftige – skader kan opstå på hundene i forbindelse med jagt, fx skader på poter, ulvekløer og tunger. Ved så intens brug af en hund, som jagt er, må det forventes, at skader kan opstå.

Der er dog næppe tvivl om, at det også er forbundet med en positiv oplevelse for hunden at være med på jagt. Man kan derfor også prøve at afveje, hvor store skader der er acceptable i forhold til den positive oplevelse, hunden har ved at være med på jagten. Man kan således sætte spørgsmålstegn ved, om det er etisk acceptabelt at udsætte hunden for situationer, som man på forhånd ved indebærer en stor risiko for, at den påføres skader, om det er nødvendigt at halekupere forebyggende (og i givet fald hvilke racer), om formålet med halekupering er acceptabel (at reducere risikoen for haleskader ved mere effektiv jagt), og om de smerter og ubehag, som alle hvalpe skal udsættes for ved forebyggende halekupering, samlet set er mindre end de smerter og ubehag, som nogle af de voksne hunde oplever ved haleskader og evt. efterfølgende amputation.

Imidlertid bør man også tage stilling til, om det grundlæggende er etisk acceptabelt at foretage halekupering, når der ikke foreligger en veterinær begrundelse. Selv om halekupering fx accepteres i svineproduktionen, er der bred enighed om, at de problemer, der ligger til grund for, at halebidning opstår, skal løses, således at halekupering fremover ikke bliver nødvendig. På samme måde kan man forsøge at løse problemerne med haleskader hos jagthunde på andre måder end ved at halekupere hundene, nemlig ved at ændre på årsagerne til at skaderne opstår, fx at halens længde, tykkelse og behåring er uegnet til en bestemt brug. Man kunne således inkludere halens beskaffenhed i sine avlsmål og derved bestræbe sig på at fremavle hunde med

haler, der kan holde til den ønskede brug. Det er imidlertid vigtigt at gøre sig klart, at ligesom det er tilfældet med arvelige sygdomme, kan problemerne kun løses gennem avl ved en fælles langsigtet og målrettet indsats blandt opdrættere af den pågældende race.

Det Dyreetiske Råd anser det grundlæggende for etisk uacceptabelt at halekupere hunde for at tilpasse hundene til en bestemt brug. Rådet anerkender dog, at der kan være problemer med haleskader, hvis hundene ikke halekuperes. Rådet mener imidlertid ikke, at det er acceptabelt, at problemerne med haleskader forsøges løst ved at foretage forebyggende halekupering. Eftersom selve indgrebet er nogenlunde lige belastende uanset hundens alder, mener Rådet, det er mere rimeligt, at en evt. amputation kun udføres på de hunde, der reelt har alvorlige problemer. Rådet er klar over, at disse hunde forud for en evt. amputation kan være generet af skader på halen, men mener, at det er jægerens ansvar, som enhver anden dyreejer ved enhver anden skade, at sørge for at skaden behandles korrekt, og at dyret skånes, indtil ophealing har fundet sted.

Ligesom det ses i relation til produktionsdyrene, mener Rådet, at der bør arbejdes på at løse årsagerne til, at problemerne opstår, fx ved at ændre brugen af hunden, bruge en anden type hund, eller fremavle hunde med haler, der kan holde til den ønskede brug. Med hensyn til argumentet om, at det uden tilladelse til halekupering kan være vanskeligt for jægerne at overholde jagtloves krav vedrørende apporterende hunde, henleder Rådet opmærksomheden på, at der findes mange andre jagthunderacer end dem, der i dag halekuperes, heriblandt apporterende jagthunde. Der er derfor flere egnede hunderacer at vælge imellem. Hvis de hunde, der i dag halekuperes, ikke kan anvendes til apportering med intakte haler, er det efter Rådets opfattelse op til jægeren at vælge en anden egnet hund. Rådet mener således, at det er opdrætternes og jægerens ansvar fx at målrette avlen og tilpasse brugen af hunden, så hundene anvendes til jagt på forsvarlig vis.

Rådet anser det for usandsynligt, at disse andre løsningsmodeller vil blive taget i brug, med mindre der indføres et totalt forbud mod halekupering. Det Dyreetiske Råds holdning er således på linie med Den Europæiske Konvention om beskyttelse af kæledyr, der lægger op til afskaffelse af halekuperinger, der foretages ikke bare af æstetiske årsager men også af hensyn til ejerens og/eller opdrætterens bekvemmelighed.

Hvis Justitsministeren vælger at opretholde muligheden for at halekupere visse hunderacer i henhold til en dispensationsliste, ser Rådet imidlertid ingen grund til ikke at inkludere Field Trial Spaniels og evt. også andre racer på listen. Rådet mener dog, at man i den forbindelse skal gøre sig klart, at man ved at udvide den eksisterende dispensationsliste åbner for en udvikling, der på længere sigt kan være uønsket, idet der så kan ansøges om dispensation for yderligere racer. Rådet understreger også, at man i så fald bør opstille klare, objektive kriterier for, hvornår en race kan komme på listen. Det bør desuden være et krav, at de racer, der i dag er på listen, skal kunne opfylde disse kriterier, hvis de fortsat skal være omfattet af dispensationen. Rådet henleder i den forbindelse opmærksomheden på, at der kan være nogle specifikke problemer med en sådan dispensationsliste:

- Forud for udstedelsen af bekendtgørelsen i 1991 havde Justitsministeriet anmodet forskellige interesseorganisationer om en udtalelse om, hvilke hunderacer der kunne undtages fra halekuperingsforbudet. På baggrund af de indkomne svar blev den nuværende dispensationsliste udarbejdet. Der bør imidlertid opstilles klare og objektive kriterier for, hvornår en race hører hjemme på dispensationslisten, hvis nogle racer skal undtages fra forbudet om halekupering, fx antal og omfang af haleskader. I vurderingen af om en race lever op til disse kriterier, er det derfor nødvendigt at afdække, hvor omfattende problemerne med haleskader er, hvis hundene ikke halekuperes. Der savnes imidlertid

dokumentation for haleskader både på de racer, der i dag er på dispensationslisten og på andre racer, herunder Field Trial Spaniels. Herved bliver det vanskeligt at afgøre, hvilke racer der skal være på en evt. dispensationsliste, og beslutningen kommer derfor i en vis udstrækning til at bero på et skøn. I Danmark er antallet af hunde og skader for lille til at få statistisk brugbart materiale til en sådan dokumentation.

- I bekendtgørelsen om halekupering stilles der krav om, at de hvalpe, der må halekuperes, skal være efter stambogsførte forældredyr, men det nævnes ikke, hvilke regler for stambogsføring, der skal følges. Nogle af jagthunderacerne deltager ikke udstillinger og får en eksteriør-vurdering (fx Field-Trial Spaniels). Der er derfor risiko for, at "mindre rene" hunde blandes ind, fx pga. gode jagtegenskaber. Det bør derfor defineres, hvad en "raceren" hund er, og hvordan man afgør, om en "raceren" hund nu også er "raceren". Meningen med halekuperingen er, at reducere hundens risiko for at blive påført haleskader under jagt. Selv om størstedelen af jagthundene bruges til jagt, findes der undtagelser. Hvordan kan man sikre i praksis, at kun de hunde, der rent faktisk bruges til jagt, halekuperes?

5. Anbefalinger

Det Dyreetiske Råd anerkender, at jagthunde kan få problemer med haleskader, når de anvendes til jagt, men efter Rådets opfattelse er problemerne med haleskader ikke tilstrækkelig tungtvejende til at undtage visse racer fra forbudet mod halekupering. Dette skyldes, at skaderne dels kan forebygges på anden måde, og dels, såfremt skaderne alligevel opstår, er forholdsvis ukomplicerede at behandle. Rådet mener således, at baggrunden for at foretage forebyggende halekupering, nemlig at kunne effektivisere en fritidsforøjelse, principielt må anses for at være uacceptabel, idet dette ikke anses for at være

en væsentlig begrundelse for at udføre et operativt indgreb. Rådet anbefaler derfor, at der indføres totalt forbud mod halekupering.

Hvis Justitsministeriet alligevel vælger at oprettholde en dispensationsliste, ser Rådet imidlertid ikke umiddelbart nogen grund til ikke at føre Field Trial Spaniels og evt. også andre racer på listen. Rådet opfordrer dog til, at en ny dispensationsliste udarbejdes på baggrund af klare, objektive kriterier. Rådet anbefaler ligeledes, hvis forebyggende halekuperinger fortsat skal foretages, at der indføres krav om anvendelse af bedøvelse ved kuperingen af halen, idet de nyfødte hvalpe må antages at være i stand til at opleve smerte ved indgrebet.

6. Sammenfatning

I 1991 blev det forbudt at halekuperede hunde i Danmark. Der er dog fem jagthunderacer, der har fået dispensation fra dette forbud. Der foreligger imidlertid ikke veldokumenteret videnskabeligt materiale, der entydigt fastslår, at jagthunde af de halekuperede racer – dersom de ikke blev kuperet – skulle have større problemer med haleskader end andre hunde. Der er dog mange beretninger om haleskader i forbindelse med brug af hunde til jagt, og Det Dyreetiske Råd anerkender, at der kan være problemer med haleskader, hvis hundene ikke halekuperes.

Man kan argumentere for, at det er bedre at kuperede halen på den nyfødte hvalp, end at hunden skal have amputeret halen som voksen. Det Dyreetiske Råd mener imidlertid ikke, at det er acceptabelt, at problemerne med haleskader forsøges løst ved at foretage forebyggende halekupering. Rådet anbefaler derfor, at der indføres et totalt forbud mod halekupering og er dermed på linie med Den Europæiske Konvention om beskyttelse af kæledyr, der lægger op til afskaffelse af halekupering, der foretages af æstetiske årsager og af hensyn til ejerens/opdrætterens bekvemmelighed. Baggrunden for Rådets anbefaling er bl.a.:

- Haleskader kan forebygges på andre måder. Risikoen for haleskader er især relateret til måden, hunden bruges på og halens udseende. Man kan derfor i stedet fx tilpasse brugen af hunden og inddrage halens beskaffenhed i avlsmålene.
- Skaderne er forholdsvis ukomplicerede at behandle. En korrekt udført haleamputation på den voksne hund anses ikke for at indebære større risici for komplikationer end halekuperingen af den nyfødte hvalp. Dette forudsætter selvfølgelig, at hundeejeren sørger for, at hunden rettidigt kommer under korrekt behandling.

Hvis Justitsministeren vælger at opretholde en dispensationsliste, opfordrer Det Dyreetiske Råd til, at:

- der udarbejdes en ny dispensationsliste på baggrund af klare, objektive kriterier for, hvornår en race kan gives dispensation. I dag er det tilladt at halekupere nogle hunderacer, men ikke andre tilsyneladende sammenlignelige racer.
- der stilles krav om anvendelse af bedøvelse ved halekupering af hunde. Med den viden man har i dag, er der ikke belæg for at antage, at nyfødte hvalpe ikke føler smerte ved halekuperingen.

7. Bilag

Rådet har behandlet halekupering af hunde på 6 møder i perioden marts 1999 til februar 2000. Rådet har på en ekskursion arrangeret af Danmarks Jægerforbund fået demonstreret brug af Field Trial Spaniels i forbindelse med jagt. Dansk Kennel Klub v/ direktør Vibeke Knudsen og ekstern jagthundekontakt Kirsten Overgaard har desuden fremlagt deres erfaringer og synspunkter for Rådets formand og faglige sekretær.

Stine B. Christiansen har fungeret som faglig sekretær.